

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan depremde etkilenen 10 ilde tarımsal alanların yok olması, gerek depremde önce tarım alanlarında yapılaşmaya izin verilmesinin can kayıplarını arttırması gerekse de depremde sonra moloz ve atıklar ile mutlak tarım alanlarının kirletilmesi ve yapılaşmanın önünün açılarak olası başka depremlerde can kayıplarına sebep olacağı ve tarımsal verimliliğe darbe vurabileceği konularında yaşanan eksikliklerin araştırılması ve çözüm yollarının tespit edilmesi amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 115 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması gereğini arz ve teklif ederiz.

Semra ÇAĞLAR GÖKALP

Bitlis Milletvekili

6 Şubat 2023 tarihinde Pazarcık merkezli depremler Maraş, Hatay, Adıyaman, Malatya, Antep, Diyarbakır, Adana, Urfa, Osmaniye ve Kilis illerinde etkili olmuş, on binlerce yurttaş yaşamını yitirmişti.

Depremde vurduğu ve büyük can ve mal kayıplarının yaşandığı 10 il, tarımda önemli bir paya sahiptir. 4 milyon hektar tarım alanı bulunan deprem bölgesinde tarımsal üretiminin %15,3'ü gerçekleştiriliyordu. Ziraat Mühendisleri Odası'na göre ülkedeki büyükbaş varlığının %12'si, küçükbaş hayvan varlığının ise %16,3'ü bu bölgedeydi. Hayvansal hasılanın %11'i bu bölgeden sağlanıyordu. Tarımsal hasıladaki %15 pay ile deprem bölgesinden elde edilen tarımsal hasıla 85 milyar TL'yi aşmıştı. Türkiye'nin toplam tarım ve ormancılık ürünleri ihracatının yaklaşık beşte birini depremde 10 il gerçekleştiriyordu. Bu iller içerisinde ihracatın; Antep %11,8'ini, Adana %2,5'ini, Hatay %2,4'ünü, Malatya ise %1'ini sağlamaktaydı. Bu 10 ilde yaş sebze-meyve, yer fıstığı, pamuk, buğday, mısır, üzüm, tütün, zeytin ve kayısının üretiminin yapıldığı bilinmektedir.

Depremde yıkıcı etkilerinden biri de tarım alanında yaşanmıştır. Depremde etkilenen çiftçiler iktidar tarafından yeterince desteklenmemiştir. Tarım Bakanlığı ve Ziraat Bankası Depremde yıkımını canı, sağlığı, evi, ahır, ağılı ve hayvanı ve tarım alet ve makineleri üzerinden yaşayan

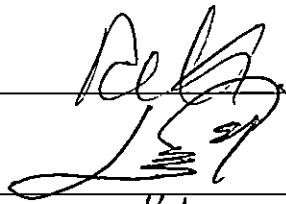
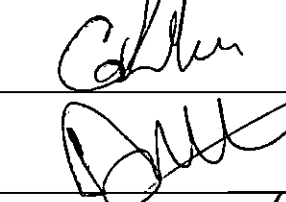
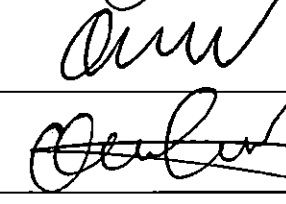
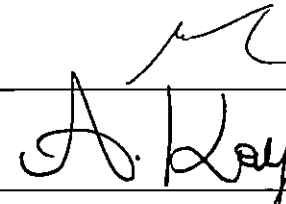
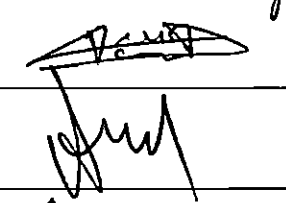
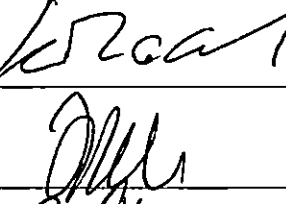
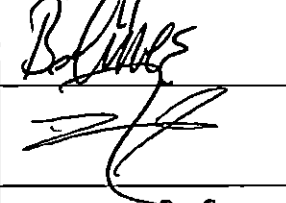
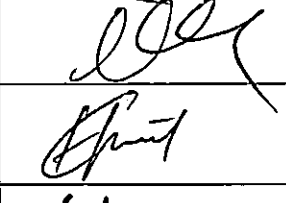
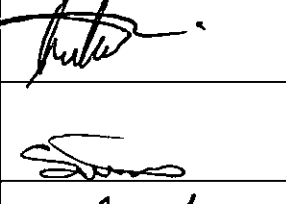
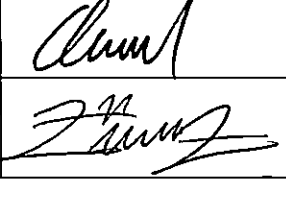
çiftçinin, köylünün borçlarının silinmesi gerekirken borçları silinmemiş, sadece 1 yıl süre ile ertelenmiştir. Çiftçiye verilen sözler ya hiç tutulmamış ya da kısmen yerine getirilmiştir. Hayvancılıkla geçimini sağlayan köylülerin kayıplarının tamamı karşılanmamış, çiftçilerin yok olan mahsullerinin ise hiçbirisi karşılanmamıştır. Verilen desteklerin çoğu zaten zorunlu ödemelerden oluşmasına rağmen bu bir lütuf gibi sunulmuştur. Ayrıca; deprem bölgesinde silinmesi gerekirken, 4 ay ertelenen elektrik faturalarının dördüncü ayın sonunda birikmiş olarak gönderilmesi, tarımsal üretime devam edilmesi için özel önlemler alınmaması, tarım kredi ve bankalara olan borçların silinmesi yerine ertelenmesi ve ödeme gününün gelmesi, girdiler üç kat artarken buğday, pamuk ve mısırdaki fiyatların yerinde sayması, acele kamulaştırma ile tarım alanları ve meraların imara açılması tarımsal üretime darbe vurmuştur.

Depremden önce tarım alanlarının rant ve çıkar uğruna yapılaşmaya izin verilmesi can kayıplarının yüksek olmasının sebeplerinden biri idi. Örneğin Hatay ilinde alüvyonlu toprakların bulunduğu Amik Ovası'nda kurulan Hatay Havaalanı ve Hatay Devlet Hastanesi, ilk anda çökmüş, böyle bir durumda oldukça önemli olan bu iki kurumdaki yıkım can kayıplarının artmasının sebeplerinden biri olmuştur.

Deprem sonrası enkaz kaldırma ve moloz dökümünde kurallara uygun davranılmaması sonucu tarım alanlarına kontrolsüzce dökülen molozlar, asbest tehlikesi ve başka birçok riski beraberinde getirmiştir. Atık ve molozların döküldüğü alanlarda su kaynaklarının, meyve bahçeleri, zeytinliklerin olup olmadığı, tarımsal alan olup olmadıkları dikkate alınmamıştır. Mutlak tarım arazilerine devlet tarafından kira karşılığı konteyner kentler yapılarak, ana yollara yakın tarım arazilerine molozlar dökülerek bu alanların yapılaşmaya açılmasına gerekçe hazırlanmıştır.

Deprem sonucu ortaya çıkan ağır barınma krizi bahane edilerek tarım alanları, ormanlık alanlar, meralar ve zeytinlikler yapılaşmaya açıldı. Temmuz 2023'te TBMM Genel Kurulunda kabul edilerek yasalaşan torba kanun ile ormanlık alanlar ve zeytinlikler imara açılmış oldu.

Bu bağlamda; 6 Şubat Depremlerinin, deprem bölgesindeki tarımsal alan üzerine etkilerini değerlendirmek, yaşanan olumsuz etkilerin çözümü için yol haritası belirlemek ve tarım arazilerinin imara açılması konusunun her yönü ile araştırılması amacıyla TBMM bünyesinde meclis araştırma komisyonu kurulması gerekmektedir.

1	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
2	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	KARS	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	KAMURAN TANIRAN	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	